

соціальний внесок (ЄСВ). ЄСВ – це обов'язковий платіж до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування. ЄСВ – не належить до утримань, внесок нараховують окремо та сплачує роботодавець за власний рахунок (підприємство, ФОП). На суму "чистими" він не впливає. Однак, ЄСВ тісно пов'язаний з утриманими ПДФО та ПС, оскільки: сплачується разом з ПДФО та ПС при виплаті зарплати; з 2021 року входить до єдиного звіту з ПДФО та ЗС. Це Податковий розрахунок сум доходу (наказ Мініну від 15.12.2020 р. № 773, який набрав чинності 01.01.2021); з 2021 року разом із ПДФО та ВС може бути оплачений через єдиний рахунок у Казначействі. Тож із зарплати вираховують 19,5% податків, проте підприємство ще додатково платить 22% ЄСВ.

ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ В ДЮЧІЙ СИСТЕМІ ОПОДАТКУВАННЯ

Разгоняєв Г.В., Мошківський В.В.

Науковий керівник: Ковальова Т.В, к.е.н., доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Головним інформативним показником будь-якого економічного суб'єкта вважається показник рівня його власного капіталу. Цей показник багато в чому визначає рейтинг підприємства, інформує про його фінансову самостійність, а тому представляє особливий інтерес для користувачів. Нормативно-правова база обліку власного капіталу активно формувалась протягом двох останніх десятиріч. Але навіть сьогодні вона не є досконалою, перебуває у процесі постійних змін (які інтегруються політичними, економічними, соціальними та іншими чинниками) та формується значною кількістю нормативно-правових актів. Власний капітал є основним джерелом формування господарських засобів, що спостерігається із рівняння бухгалтерського балансу: «Актив = Власний капітал + Зобов'язання». Величина власного капіталу підприємства характеризує його платоспроможність, кредитоспроможність, забезпеченість коштами для покриття власних зобов'язань. Важливим є те, що в традиційній теорії бухгалтерського обліку капітал підприємства розглядається скоріше як пасив, а не актив, що засвідчує балансове рівняння (облікова модель): активи дорівнюють сумі власного капіталу та зобов'язань. Звідси, величина власного капіталу підприємства визначається як різниця між його активами та зобов'язаннями. Саме виходячи із відміченого «залишкового» підходу, наводиться визначення власного капіталу підприємства в Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: власний капітал – це частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань [1]. Відповідно до Цивільного кодексу України, для створення підприємства (юридичної особи) його учасники повинні розробити установчі документи – це, перш за все, затверджений учасниками статут або засновницький договір між учасниками, якщо інше не встановлено законом. Норми частини четвертої ст. 144 та частини третьої

ст. 155 Цивільного кодексу України встановлюють необхідність порівнювати чисті активи, вартість яких дорівнює сумі власного капіталу, та статутного капіталу підприємства. Перевищення величини статутного капіталу над величиною власного тягне за собою згідно з вказаними нормами негативні наслідки для підприємства. Ця проблема на сьогодні до кінця не вирішена і вимагає подальших досліджень [2]. Для суб'єктів господарювання показник чистих активів, під яким розуміють активи підприємства за вирахуванням зобов'язань, є індикатором, що характеризує певною мірою стабільність діяльності та стан зареєстрованого і в першу чергу статутного капіталу. Адже відповідно до п.3 ст.155 Цивільного кодексу України [2] та ст.39 Закону України «Про господарські товариства» [3] у випадку, якщо розрахована величина чистих активів за відповідний звітний період виявиться меншою за величину статутного капіталу, то об'єкт господарювання (акціонерне товариство) повинен оголосити про зміну свого статутного капіталу. Слід зауважити, що мінімальний розмір статутного капіталу встановлюється в межах 1250 мінімальних заробітних плат (з 01.01.2022 р. – 8125 тис. грн). Методологічні засади відображення та формування даних про власний капітал у звітності визначає НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [1], Методичні рекомендації щодо визначення вартості чистих активів акціонерних товариств [4], Положення про порядок визначення вартості чистих активів інститутів спільного інвестування [5]. При організації обліку власного капіталу необхідно враховувати наступні фактори: форму власності; організаційно – правову форму господарювання; кількість засновників, а також інформацію про власний капітал, що наводиться в наказі про облікову політику. У бухгалтерському обліку первинною вартістю майна, що вноситься у якості внеску до статутного капіталу підприємства, визнається узгоджена засновниками їх справедлива вартість з урахуванням витрат, передбачених: п.9 НП(С)БО 9 «Запаси», п.8 НП(С)БО 7 «Основні засоби» [6], п.11 НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи» [7]. Отже, розглядаючи тему обліку власного капіталу необхідно оперувати чинною нормативно-законодавчою базою. Адже кожен нормативний акт по своєму має важливе значення і регулює певну частину обліку власного капіталу.

Література:

1. Загальні вимоги до фінансової звітності: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 від 07.02.2013 № 73. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 02.03.2022).
2. Цивільний Кодекс України: Закон від 16.01.2003 № 435-IV . URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 05.03.2022).
3. Про господарські товариства: Закон від 19.09.1991 № 1576-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1576-12> (дата звернення 02.03.2022).
4. Щодо визначення вартості чистих активів акціонерних товариств: Методичні рекомендації від 17.11.2004 № 48526.03.2004 № 1858. URL: <http://www.zakon-inormativ.info>

//component/lica/?base=1&menu=336569&u=1&type1&viewtext &
option=com_lica&month=5&year=2010 (дата звернення 02.03.2022).

5. Про порядок визначення вартості чистих активів інститутів спільного інвестування (пайових та корпоративних інвестиційних фондів): Положення від 02.07.2002 № 201. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0606-02> (дата звернення 07.03.2022).

6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ МФУ від 27.04.2000 N 92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>. (дата звернення 03.03.2022).

7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи»: Наказ МФУ від 18.10.1999 № 242. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99#Text> (дата звернення 03.03.2022).

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Селезньова О.В.

*Науковий керівник: Кравченко О.В., к.е.н., доцент
Сумський державний університет*

Основні засоби, є основою господарської діяльності підприємства, одним із ключових елементів процесу виробництва продукції, а отже, одним із найважливіших об'єктів обліку і звітності, що характеризує загальний майновий стан підприємства, його економічний потенціал та інвестиційну привабливість. Раціональність та ефективність їх використання впливають на фінансові результати підприємства, та його здатність забезпечувати блага суспільства. У бухгалтерському обліку підприємства засоби праці виділено в окремий об'єкт обліку.

Рівень забезпеченості підприємства конкурентоспроможними сучасними засобами праці, а також подальший процес їх відтворення, оновлення перебуває в залежності від їх точного та раціонального обліку. Можливість побудови системи організації обліку передбачає отримання своєчасної, надійної та повної інформації, яка дозволяє приймати рішення щодо управління майном на підприємстві. Проте, інформація стосовно основних засобів не завжди відповідає таким вимогам. Недосконалість нормативної бази, її численні зміни не сприяють формуванню такої інформації про основні засоби, призводять до її неоднозначного тлумачення.

Вагомий внесок у дослідження теоретичних та методичних аспектів організації обліку і аудиту основних засобів зробили такі відомі вчені: Бутинець Ф.Ф., Власюк Г.В, Голов С.Ф., Огійчук Н.Ф., Сопко В.В., В.Г. Швець тощо. Проте, деякі питання мають дискусійний характер і потребують подальших досліджень.

Ефективна організація обліку ґрунтується на нормативноправових актах держави та вміло сформованої облікової політики, яка затверджується Наказом по підприємству. Облікова політика розробляється індивідуально кожним